

Lihaveiste jõudluskontrolli läbiviimine.

I Aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumise, nende õigsuse kontrollimise, töötlemise ja säilitamise kord.

1 Üldsätted

- 1.1.1 Lihajõudlust määratakse vastavalt „Põllumajandusloomade aretuse seadusele” (RT I 2002, 96, 566), Rahvusvahelise Jõudluskontrolli Komitee (ICAR) poolt kinnitatud reeglitele ning Euroopa Ühenduste Nõukogu määrustele ja otsustele: dir. 2009/157 tõuraamat, aretusorganisatsioonid, sperma, munarakkude ja embrüotega kauplemine; C.D. 2006/427 jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise läbiviimine; dir. 87/328 aretuseks tunnustamine; C.D. 84/247 ja C.D. 2007/371 aretusühingute tunnustamine; C.D. 84/419 ja 2007/371 tõuraamatusse kandmine; 2006/168 ja 2011/629 põlvnemistunnistus.
- 1.2 Lihaveiste jõudluskontrolli üle peab järelevalvet ETKÜ tõuraamatu- ja aretusosakond, kellel on juurdepääs kõikidele jõudlusandmete karjade jõudlusandmetele JKK andmebaasis.
- 1.3 Lihaveiste jõudluskontrollialuste loomade registreerimis- ja identifitseerimissüsteem peab sisaldama alljärgnevat informatsiooni:
 - 1.3.1 loomade identifitseerimine (alus „Põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse kanda, identifitseerimine ja selle üle arvestuse pidamise kord“)
 - 1.3.2 sünniaeg
 - 1.3.3 tõug
 - 1.3.4 vanemate informatsioon (põlvnemine ja identifitseerimine)
 - 1.3.5 sugu
 - 1.3.6 vasika tüüp (üksik, mitmik, embrüosiirdamisest saadud loom (ET))
 - 1.3.7 farmi informatsioon, kus loom sündis (omaniku kood jõudluskontrollis)
- 1.4 Jõudluskontrolli teostatakse B-meetodil, mis tähendab, et käesolevas metoodikas nimetatud algandmete kogumise, säilitamise ja edastamise eest vastutab loomaomanik või tema poolt volitatud isik.
- 1.5 Jõudluskontrollile on kehtestatud miimumnõuded (selgitus p. 4.15)
- 1.6 Ühe karja kõik lihatõugu loomad, keda peetakse lihatootmise eesmärgil peavad olema jõudluskontrollis.
- 1.7 Jõudluskontrolli läbiviijaks on Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (edaspidi ETKÜ)
- 1.8 Jõudluskontrolli alaste andmete töötlejaks on Jõudluskontrolli Keskus (edaspidi JKK).
- 1.9 Jõudlusandmed säilitatakse JKK andmebaasi arhiivides.

2 Jõudluskontrolli mõiste ja eesmärk

- 2.1 Lihaveiste jõudluskontroll on lihatõugu veiste jõudlus- ja põlvnemisandmete regulaarne kogumine, registreerimine, töötlemine, säilitamine ja analüüsimine nende geneetilise väärtuse hindamiseks ning majandamisotsuste tegemiseks. Jõudlusandmete kogumise, töötlemise, säilitamise ja hindamise statistiliste meetodite väljatöötamise ja saadud tulemuste avaldamise eest vastutab ETKÜ. (alus PLAS §19)
- 2.2 Lihaveiste jõudluskontrolli eesmärgiks on välja selgitada veiseliha tootmise eesmärgil kasvatatavate lihaveiste jõudlus, parandades seeläbi lihaveise karjade kvaliteeti ja tootmisest saadavat tulu.
- 2.3 Jõudlusandmeid kogutakse, töödeldakse, analüüsitakse ning saadud andmeid väljastatakse ja kasutatakse loomaomaniku ja JKK vahelise lepingu kohaselt.
- 2.4 JKK ja ETKÜ vahel sõlmitakse leping vajalike tegevuste kohta.

3 Jõudlusandmete koguja (alus PLAS §20)

- 3.1 Jõudlusandmete kogujaks nimetatakse loomapidajat või tema poolt volitatud isikut (volitatud isik on isik, kellega loomapidaja on sõlminud sellekohase lepingu), kes kogub ja registreerib loomapidaja lihaveiste jõudlusandmeid ja edastab need JKK-sse käesolevale korrale vastavalt.
- 3.2 Loomapidaja või tema poolt volitatud isik võib töötada jõudlusandmete kogujana, kui ta on läbinud ETKÜ poolt korraldatud jõudlusandmete kogumise koolituse, mille kohta ETKÜ on talle väljastanud jõudlusandmete koguja tunnistuse. Aluseks on “jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammid ning jõudlusandmete koguja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord”.

4 Jõudluskontrolli teostamine

- 4.1 Lihaveiste jõudluskontrolli võivad teha kõik loomapidajad, kes kasvatavad lihatõugu loomi kas aretusloomadeks ja/või veiseliha tootmiseks.
- 4.2 Jõudluskontrolli all olevas karjas kogutakse andmeid kõikide karjasolevate lehmade, lehmikute, pullide ja pullikute kohta, vastavalt kehtestatud korrale. Andmed koondatakse lihaveiste elektroonilisse programmi „LIISU“.
- 4.3 Jõudlus- ja põlvnemisandmete pidamise ja olemasolu tõestuseks peab jõudlusandmete koguja pidama algarvestust kas elektrooniliselt või paberandjal.
- 4.4 Kõikide loomade algarvestuse aluseks on sünniregister (registreeritakse kõik sündinud vasikad kronoloogilises järjekorras) ja seemendusregister. Programmi „LIISU“ mittekasutaja peab pidama lisaks „Lihaveiste jõudluskontrolli raamatut“ (näide lisatud). Konkreetse raamatus on registreeritud kõik vajalik informatsioon sündinud vasikate kohta, mistõttu võib „Lihaveiste jõudluskontrolli raamatut“ kasutada kui sünniregistrit.
- 4.5 Emasloomal registreeritakse iga poegimise kohta: kuupäev, poegimise kulg, vasika sugu, registrinumber ja sünnimass. Vajadusel märge vasika väärarengu kohta
- 4.6 Sündinud vasika isa määratakse sobiva seemenduse või paarituse järgi ning vasika tõuks loetakse isa tõug. Sobiva seemenduse puudumisel või mitme sobiva seemenduse olemasolu korral jääb loom andmebaasis isata ning isa määramine toimub geneetilise ekspertiisi või ETKÜ aretusspetsialisti poolt tõestatud informatsiooni kaudu.
- 4.7 Registreeritud peavad olema kõik seemendus- või paaritusajad ning kasutatud pullide nimed ja tõuraamatu numbrid, nende puudumisel pulli registreerimisnumber. Aluseks „Emaslooma seemendusandmete registreerimise kord“.
- 4.8 Lehmade ning lehmikute seemendamise andmete esitamise eest JKK andmebaasi vastutab seemendaja. Aruannete esitamiseks on kaks võimalust, kas elektrooniliselt või ETKÜ kaudu. Paaritused esitab jõudlusandmete koguja vastava vormiga JKK-sse või programmi „Liisu“.
- 4.9 Loomade ostu-müügi korral registreeritakse registreerimisnumber, kuupäev, ostja-müüja andmed.
- 4.10 Importloomade põlvnemine saadakse aretusühistu poolt esitatavatel põlvnemistunnistustelt.
- 4.11 Põlvnemisandmetesse tõu ja vanemate andmete lisamine on võimalik vaid aretusühistu spetsialisti poolt kinnitatud dokumendi alusel ja muutmine looma immunogeetilise uuringu tulemuste alusel.
- 4.12 Nende veiste andmed, kes ostetakse karjadest, kus jõudluskontrolli ei tehta ja uute jõudluskontrolli alustavate omanike veiste andmed võetakse põllumajandusloomade registrist. Loomade põlvnemisandmeid korrigeeritakse või tunnistatakse kehtetuks vaid aretusühistu poolt kehtestatud korras.
- 4.13 Kaalumised teostatakse taadeldud kaaluga 1 kg täpsusega või mõõdetakse mõõdulindiga 1 cm täpsusega. Mõõdulindiga mõõtmisel edastatakse andmebaasi cm.

4.14 Veise karjast väljaminek:

4.14.1 registreeritakse väljamineku kuupäev ja põhjus

4.14.2 noorloomadel lisaks kehamass või lihakeha ja SEUROP klassifikatsioon (v.a. noorlooma surm).

4.14.3 Sündmused edastada JKK-sse 3 kuu jooksul peale sündmuse toimumist.

4.15 Jõudluskontrolli miinimumnõuded:

4.15.1 Lisaks p. 1.3 toodud andmetele on kohustus koguda järgmised lisaandmed:

4.15.1.1. vasika sünnimass (kaalutuna või mõõdetuna 48 t jooksul peale sündimist)

4.15.1.2. elusmass väljaminekul või lihakeha mass ja SEUROP klassifikatsioon (lihakus, rasvasus, kategooria) selleks tunnustatud lihatööstustest (edastada JKK-sse 3 kuu jooksul peale sündmuse toimumist).

4.15.2 Loomaomanik võib lisaks koguda loomade masside andmed mistahes ajahetkel oma karja seisu fikseerimiseks ning andmed sisestatakse JKK andmebaasi. Toodangut iga lisatud massi kohta ei arvestata.

4.15.3. JKK arvutab massi-iibe: sünd ... väljaminek

4.15.4 200p või 365p massi olemasolul arvutab JKK korrigeeritud 200p ja 365p. massi ning ööpäevase massi-iibe sünd ... 200p; 200p ... 365p või sünd ... 365p. Arvesse lähevad massid, mis mahuvad vahemikku kas $200 \pm 50p$ või $365 \pm 40p$.

5 Toodangu arvutamine

5.1 Jõudluskontrolli kontrollaasta algab 01. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

5.2 Kasutusel on järgmised näitajad: korrigeeritud 200 päeva mass, korrigeeritud 365 päeva mass, keskmine ööpäevane massi-iive grammides.

5.2.1 Mass korrigeerituna vanusele 200 päeva.

Kasutatav arvutusmeetod on järgmine:

$K_{200} = ((\text{kehamass kaalumise hetkel} - \text{tegelik sünnimass}) / \text{vanus kaalumise hetkel}) * 200 + \text{tegelik sünnimass}$.

Valem:

$$K_{200} = ((WG - BW) / AW) \times 200 + BW$$

AW – vanus kaalumise hetkel (päevades)

WG – kehamass kaalumise hetkel (kilogrammides)

BW – tegelik sünnimass (kilogrammides)

5.2.2 Mass korrigeerituna vanusele 365 päeva.

5.2.3.1 Kui veisel on korrigeeritud 200 päeva mass määratud, on arvutusmeetod järgmine:

$$K_{365} = ((\text{kehamass kaalumise hetkel} - K_{200}) + 165 / (\text{vanus kaalumise hetkel} - 200)) + K_{200}$$

Valem:

$$K_{365} = ((WG - K_{200}) \times 165 / (AW - 200)) + K_{200}$$

WG – kehamass kaalumise hetkel (kilogrammides)

AW – vanus kaalumise hetkel (päevades)

5.2.3.2 Kui veisel puudub korrigeeritud 200 päeva mass, on arvutusmeetod järgmine:

$K_{365}^* = ((\text{kehamass kaalumise hetkel} - \text{sünnimass}) / \text{vanus kaalumise hetkel}) \times 365 + \text{sünnimass}$

Valem:

$$K\ 365^* = ((WG - BW) / AW) \times 365 + BW$$

WG – kehamass kaalumise hetkel (kilogrammides)

BW – sünnimass (kilogrammides)

AW – vanus kaalumise hetkel (päevades)

5.2.4 Keskmise ööpäevane massi-iive.

Kasutatav arvutusmeetod on järgmine:

Keskmise ööpäevane massi-iive = (elusmass perioodi lõpul - elusmass perioodi algul) x 1000 / vanus perioodi lõpul - vanus perioodi algul

Valem:

$$\text{Keskmise ööpäevane massi-iive} = (FW - SW) * 1000 / (AF - AS)$$

AS – vanus perioodi algul (päevades)

AF – vanus perioodi lõpul (päevades)

SW – elusmass perioodi algul (päevades)

FW – elusmass perioodi lõpul (päevades)

6 Jõudluskontrolli lõpetamine

6.1 Jõudluskontrolli lõpetab loomaomanik oma kirjaliku avalduse alusel

6.2 ETKÜ võib teha JKK-le ettepaneku jõudluskontrolli lõpetamise kohta, kui loomaomanik on eiranud käesolevas korras kehtestatud nõudeid.

6.3 Jõudluskontrolli võib lõpetada JKK, kui tekivad loomaomaniku ja JKK vahel sõlmitud lepingust tulenevad probleemid. JKK teavitab ettekirjutistest ETKÜ-d.

7 Kontroll ja järelvalve

7.1 Vajalikud andmete õigsuse kontrolli protseduurid teostatakse JKKs andmete töötlemise käigus ning vigade esinemisel väljastatakse veateated või võetakse JKK töötaja poolt ühendust jõudlusandmete kogujaga. Vigaseid andmeid andmebaasi ei kanta.

7.2 Karjades, kus teostatakse jõudluskontrolli, jälgib ETKÜ töötaja käesolevast korrast tulenevate nõuete täitmist, mille kohta koostab ETKÜ töötaja vastava ankeedi jõudluskontrolli olukorra kirjeldamiseks. Ankeedile kirjutavad alla nii kontrolli teostanud ETKÜ töötaja, kui ka loomaomanik või tema volitatud isik.

8 Andmete säilitamine

8.1 Jõudlusandmete koguja poolt JKKle esitatud vorme (vt. Lisa) säilitatakse viis aastat.

8.2 Aretusühingu poolt kinnitatud looma põlvnemisandmete muutmise ja immunogeetilise uuringu dokumente säilitatakse kümme aastat.

II Andmed laboratooriumi kohta, kus tehakse jõudluse määramiseks vajalikke analüüse.

1. Lihaveiste jõudlusandmete analüüsiks puudub laboratooriumi vajadus. Vajalike tegevuste kava on kokku lepitud JKK ja ETKÜ vahelise lepinguga. JKK asukoht on Tartu, Kreutzwaldi 48 A, 50094.

2. Eesti Maaülikooli veterinaarmeditsiini ja loomakavatusese instituudi laboris Tartu, Kreutzwaldi 46, 51006, määratakse veiste põlvnemisandmete info DNA markerite või veregruppide põhjal

III Aretuslooma jõudlusandmete ja nende hindamistulemuste avaldamise kord.

1. Jõudlusandmete avalikustamisel lähtutakse isikuandmete kaitse seadusest ning loomapidaja ja JKK vahelisest lepingust.
2. Kõik jõudlusandmed koondatakse lihavesiste programmi “Liisu”, mille kasutamise õigused väljastab JKK vastavalt avaldusele.
3. Jõudluskontrolli alustele karjadele, kes edastavad andmeid paberkandjal, saadetakse posti teel karja koondväljavõtte 30.06 ja 31.12 seisuga. Programmi “Liisu” kasutaja näeb oma karja andmete seisu igapäevaselt (karja analüüs – perioodilised aruanded).
4. Jõudlusandmeid võib avaldada kord aastas ilmuvas “Eesti jõudluskontrolli aastaraamatus” ning JKK kodulehel www.jkkeskus.ee.
5. Jõudlusandmete avaldamisel lähtutakse ETKÜ ja JKK vahelisest lepingust.

IV Jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammid ning jõudlusandmete koguja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord.

1. Lihavesiste jõudlusandmete koguja on loomaomanik või tema poolt volitatud isik.
2. Jõudlusandmete koguja peab läbima vastava koolituse ning omama jõudlusandmete koguja tunnistust (PLAS § 20).
3. Jõudlusandmete koguja koolituse viib läbi Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu (edaspidi ETKÜ), kui selleks tunnustatud jõudluskontrolli läbiviija (PLAS § 5; VTA käskkiri nr 534 30.04.2003).
4. Jõudlusandmete koguja tunnistuse saamise nõuded.
 - 4.1 Jõudlusandmete koguja tunnistust saab taotleda loomaomanik või loomaomaniku poolt volitatud isik (PLAS § 20 lg 1).
 - 4.2 Loomaomanik esitab avalduse jõudluskontrolli alustamiseks Jõudluskontrolli Keskusele, märkides avaldusel ära jõudlusandmete koguja nime.
 - 4.3 Jõudlusandmete kogujaks määratud isik läbib ETKÜ poolt korraldatava koolituse. Koolitus lõpeb testiga.
 - 4.4 Koolituse sisuks on jõudlusandmete kogumise, edastamise, registreerimise ja lihavesiste aretusega seotud küsimused. Koolitus viiakse läbi vastavalt lihavesiste jõudluskontrolli metoodikale, PLAS-le, ETKÜ põhikirjale ja aretusprogrammi kinnitatud lisadele.
 - 4.5 Pärast koolitust ja testi läbimist väljastatakse jõudlusandmete koguja tunnistus (lisatud).
5. Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamise kord.
 - 5.1 Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastab ETKÜ.
 - 5.2 Jõudlusandmete koguja, kes alustab tööd ega oma jõudlusandmete koguja tunnistust, peab läbima koolituse 3 kuu jooksul peale jõudlusandmete edastajana tööleasumist. Peale koolitust väljastatakse jõudlusandmete koguja tunnistus.
 - 5.3 Jõudlusandmete koguja tunnistusel on järgmised andmed:
 - 5.3.1 Tunnistuse number
 - 5.3.2 Jõudlusandmete koguja nimi
 - 5.3.3 Tunnistuse väljaandja asutuse juriidiline aadress
 - 5.3.4 Tunnistuse väljaandja asutuse poolt volitatud isiku nimi, ametikoht ja allkiri
 - 5.3.5 Tunnistuse väljaandmise aeg

- 5.3.6 Tunnistuse kehtivuse aeg.
- 5.4 Jõudlusandmete koguja tunnistus kehtib kolm aastat.
- 5.5 Isik, kes taotleb jõudlusandmete koguja tunnistust, läbib vastava koolituse vastavalt ETKÜ poolt korraldatud õppepäevadele. Isikuga, kes õppepäevadest osa ei võta, kuid kes soovib olla atesteeritud, tegeleb ETKÜ individuaalselt, et olla kindel isiku pädevuses korraldada andmevahetust ning lihaveiste aretust, andmete kogumist ja edastamist konkreetse(te)s farmi(de)s.
- 5.6 Ilma ETKÜ poolt väljastatud tunnistuseta ei ole loomaomanikul või tema poolt volitatud isikul õigus andmete kogumisele ja edastamisele.
- 5.7 Jõudlusandmete koguja kohustub koolitama kõiki loomapidaja karjas jõudlusandmete kogumisega tegelevaid isikuid mahus, mis kindlustab algandmete usaldusväärsuse. Koolituse läbiviimine kinnitatakse mõlemapoolselt allkirjadega.
6. Jõudlusandmete koguja tunnistused registreeritakse ETKÜ-s ja avaldatakse programmis “LIISU”, kus on ka nimekiri kõikidest atesteeritud ja kehtiva tegevusloaga jõudlusandmete kogujatest. Loomaomaniku koodi juures on atesteerimise kohta alljärgnev informatsioon: atesteeritu nimi, aadress, telefoninumber, tunnistuse number ja atesteerimise aeg ning tunnistuse kehtivuse aeg. Nimekirjas tunnistuse number, jõudlusandmete koguja nimi, atesteerimise aeg ning tunnistuse kehtivuse aeg, maakond ning teenindatavate karjade arv.
7. Jõudlusandmete koguja tunnistuse kehtetuks tunnistamine.
- 7.1 Jõudlusandmete koguja tunnistus tunnistatakse kehtetuks,
- 7.1.1 kui jõudlusandmete koguja teenindatavas karjas on tuvastatud valeandmete tahtlik edastamine.
- 7.1.2 kui jõudlusandmed on valeandmete esitamise eest kehtetuks tunnistatud.
- 7.2 Tunnistuse kehtetuks tunnistamisest teavitatakse jõudlusandmete kogujat, jõudlusandmete koguja poolt teenindatavat loomaomanikku (kui neid on), Jõudluskontrolli Keskust.
- 7.3 Kehtetu tunnistuse omanik kustutatakse jõudlusandmete koguja nimistust.
- 7.4 Isik, kellel on jõudlusandmete koguja tunnistus kehtetuks tunnistatud, võib taotleda uut tunnistust peale uue koolituse läbimist.

V Aretuslooma jõudlusandmete kasutamise kord

Lihaveiste jõudlusandmete kasutamine on kokkulepitud järgmiselt:

1. Kõik jõudlusandmed koondatakse lihaveiste programmi “Liisu”, mille kasutamise õigused väljastab JKK vastavalt avaldusele.
2. JKK ja loomapidaja koostavad omavahelise lepingu, kus fikseeritakse tegevuste kava
3. ETKÜ ja JKK koostavad omavahelise lepingu, kus näidatakse ära jõudluskontrolliga seotud tegevused, õigused ja kohustused nii, et ei rikuta loomapidaja huve.
4. Jõudluskontrolli alustele karjadele kes edastavad andmeid paber kandjal, saadetakse posti teel karja koondväljavõtte 30.06 ja 31.12 seisuga.
5. Programmi “Liisu” kasutaja näeb oma karja andmete seisu igapäevaselt (karja analüüs – perioodilised aruanded).
6. Jõudlusandmed võib avaldada korda aastas ilmuvas “Eesti jõudluskontrolli aastaraamatus” ning pidevalt JKK kodulehel www.jkkeskus.ee.
7. Jõudlusandmete kasutamisel kolmandate isikute poolt lepatakse kokku loomaomanikuga või Eesti Vabariigi seadustele vastavalt.
8. Pädevatele riiklikele ametiasutustele võimaldatakse juurdepääs andmebaasidesse. Juurdepääsu saamiseks võetakse ühendust JKK direktoriga.

VI Aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamine ja hindamistulemuste kasutamise kord

Lihatõugu veiste jõudluskontrolli läbiviijaks on Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu ning jõudluskontrolli alaste andmete töötlejaks Jõudluskontrolli Keskus. Jõudlusandmed kogutakse andmebaasi „LIISU“ ja säilitatakse JKK andmebaasi arhiivides. Lihatõugu veiste geneetilise hindamise läbiviijaks on Jõudluskontrolli Keskus aadressiga: Tartu, Kreutzwaldi 48 A

Lihaveiste geneetilise hindamise kord.

1. Seaduslikud alused

Lihaveiste aretusväärtuse geneetiline hindamine toimub "Põllumajandusloomade aretuse seaduse", C.D. 2006/427 ning Eesti Lihaveisekasvatajate Seltsi ja Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu aretusprogrammide alusel.

2. Hindamise üldsätted

Aretusväärtused hinnatakse Eestis aretatavatele lihavesetõugudele ühise andmestiku alusel. Hinnatakse kasvukiiruse aretusväärtus eraldi protseduuridena loomade kaalumisanndmete alusel tunnusele "otsene kasvukiirus" ja emasloomade järglaste kaalumisanndmete alusel tunnusele "emapoolne kasvukiirus". Hindamisanndmetena kasutatakse Jõudluskontrolli Keskuse andmebaasis hindamispäeva seisuga salvestatud lihaveiste jõudluskontrolli ja põlvnemise andmeid.

3. Lähteandmed

Hindamisel kasutatakse lihaveise tõugude loomade andmeid tingimusel, et sünnimass ja keskmine ööpäevane juurdekasv sünnist võõrutamiseni on olemas ja loom, isa ja ema on samast tõust. Põlvnemisinformatsioonina kasutatakse kogu teadaolevat põlvnemist. Andmed on sobivad järgmistel tingimustel:

- isa ja ema andmed (samast tõust) on teada
- sünnimassi alampiiriks on 20kg, ööpäevane juurdekasv on vahemikus 300g kuni 3000g, korrigeeritud võõrutusmass on vahemikus 100kg kuni 550kg

3.1. Andmete hindamiseelne korrigeerimine

Hindamiseelselt korrigeeritakse looma võõrutusmassi tulemus tema 200.-le elupäevale.

4. Geneetilised parameetrid

4.1. Tabel 1. Geneetilised parameetrid (päritavuskoefitsiendid rasvaselt) tunnuse "Otsene kasvukiirus" hindamiseks

	Sünnimass	Kasvukiirus	Aastamass
Loom	0.366 ~ 0.37	0.827	0.900
		0.554 ~ 0.55	0.806
			0.359 ~0.36

4.2. Tabel 2. Geneetilised parameetrid (päritavuskoefitsiendid rasvaselt) tunnuse "Emapoolne kasvukiirus" hindamiseks

	Sünnimass	Kasvukiirus
Loom	0.152 = 0.15	0.303

		0.125 = 0.13
Looma isa	0.106	0.426
		0.202

5. Hindamismudelid

5.1. Otsene kasvukiirus

Kolme tunnusega BLUP-loomamudel

kujul

SM = tõug+sugu+hy+s+mitmik+pgkord+animal
 DG = tõug+sugu+hy+s+mitmik+pgkord+animal
 AM = tõug+sugu+hy+s+mitmik+pgkord+animal

kus

SM - looma sünnimass
 DG - looma ööpäevane juurdekasv
 AM - looma aastamass
 tõug - looma tõug (8 jaotust)
 sugu - looma sugu (2 jaotust)
 hy - kari*aasta ühiseffekt looma sünnil
 s - 2 sesooni:märts-juuli ja august-veebruar
 mitmik - 2 jaotust: üksikvasikas ja mitmik
 pgkord - ema poegimiskord(2): esmane, järgnev
 animal - kaalutud looma geneetiline efekt

5.2. Emapoolne kasvukiirus

Kahe tunnusega BLUP-loomamudel kujul

SK = tõug+sugu+hy+s+mitmik+pgkord+sire+animal
 DG = tõug+sugu+hy+s+mitmik+pgkord+sire+animal

kus

SK - looma sünnimass
 DG - looma kasvukiirus
 tõug - looma tõug (5 jaotust)
 sugu - looma sugu (2 jaotust)
 hy - kari*aasta ühiseffekt looma sünnil
 s - 2 sesooni:veebruar-august ja september-jaanuar
 mitmik - 2 jaotust: üksikvasikas ja mitmik
 pgkord - ema poegimiskord(2): esmane, järgnev
 sire - kaalutud looma isa juhuslik efekt
 animal - hinnatava looma geneetiline efekt

6. Aretusväärtuse korrigeerimine ja suhtelise aretusväärtuse arvutamine

6.1. Otsene kasvukiirus

Otsese kasvukiiruse geneetilise hindamise tulemused korrigeeritakse 2005.a sündinud kaalutud loomade keskmise aretusväärtuse võrra. Geneetilise hindamise tulemus sünnimassile, ööpäevasele juurdekasvule ja aastamassile avaldatakse tõu piires suhtelise aretusväärtusena tähisega vastavalt SAV0, SAV200 ja SAV365, kus iga tõu iga tunnuse korral aastatel 2005 kuni 2010 sündinud loomade suhtelise aretusväärtuse keskmine on 100 punkti ja standardhälve on 12 punkti.

6.2. Emapoolne kasvukiirus

Emapoolse kasvukiiruse geneetilise hindamise tulemused korrigeeritakse 2005.a sündinud kaalutud loomade keskmise aretusväärtuse võrra. Geneetilise hindamise tulemus sünnimassile ja ööpäevasele juurdekasvule avaldatakse tõu piires suhtelise aretusväärtusena tähisega vastavalt SAV0E ja SAV200E, kus iga tõu iga tunnuse korral aastatel 2005 kuni 2010 sündinud loomade suhtelise aretusväärtuse keskmine on 100 punkti ja standardhälve on 12 punkti.

7. Hindamistulemuste avaldamine

Suhtelised aretusväärtused arvutatakse ning hindamistulemused avaldatakse tõugudele 'Ab', 'Ch', 'Hf', 'Li', 'Si', 'Ba', 'Hc'.

7.1. Otsene kasvukiirus

Avaldatakse pullid, kelle järglased on hindamises vähemalt kahes karjas ja usalduskoefitsient on vähemalt 50%.

7.2. Emapoolne kasvukiirus

Avaldatakse pullid, kelle tütarde järglased on hindamises vähemalt kahes karjas ja usalduskoefitsient on vähemalt 50%.

Lihaveiste puhul nõutavad algdokumendid.

A. ARETUSÜHISTU NÕUDED:

1. Sünniregister
2. Seemendusregister
3. Lihaveiste jõudluskontrolli raamat, kui ei ole registreeritud "LIISU" kasutaja

Märkus: Sünniregister võib olla ka lihaveiste jõudluskontrolli raamat

B. JÕUDLUSKONTROLLI KESKUSESSE EDASTATAVATE SÜNDMUSTE SISESTAMISTE VORMID:

1. Avaldus lihaveiste jõudluskontrolli alustamiseks
2. Lihaveiste jõudluskontrolli alustamisel karjas olevate loomade nimekiri
3. Lihaveiste sündmused
4. Vabapaaritus
5. Lihaveiste jõudluskontrolli lisanduvate loomade loetelu
6. Adopteeritud vasikate loetelu